

Framst.nr 45/1972.

STORA UTSKOTTETS betänkande nr 12/1972-73 med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om landskapet Ålands centrala ämbetsverk.

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betänkande nr 8/1972-73, har däröver inbegärt stora utskottets utlåtande.

Stora utskottet, som över lagförslaget hört lantrådet Alarik Häggblom, vicelantrådet Fjalar Grönberg, äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors, lagberedningschefen Sune Carlsson, landskapsagronomen Tor Mattsson, folkskolinspektören Erik Bertell och landskapsbibliotekarien Inga-Britt Öfverström, får i ärendet vördsamt anföra följande.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse, att de synpunkter och förslag, som utskottet i sitt betänkande nr 25/1971-72 i anledning av det förra förslaget till landskapslag i detta ämne framförde, nu i väsentliga delar vunnit beaktande.

Det hade måhända varit önskvärt, att även inom social- och hälsovårdsavdelningen och utbildningsavdelningen envar byrås arbetsuppgifter skulle ha ägnats en egen paragraf i lagtexten. Lagutskottet har delvis berört denna fråga, som kan te sig som en inkonsekvens. Landskapsstyrelsen har emellertid ansett, att ifrågavarande byråer dock kommer att erhålla ett relativt begränsat antal arbetsuppgifter, så att de utan olägenhet kan sammanföras såsom skett i framställningen. Man har även sökt hindra lagen från att bli allt för rik på paragrafer. Stora utskottet har därför avstått från att föreslå någon ändring i förevarande hänseende.

I samband med dryftandet av utbildningsavdelningens vakanser har noterats, att den såsom extraordinarie föreslagna byråsekreterarens arbetsuppgifter förutsättes hänföra sig huvudsakligen till idrotts- och ungdomsverksamheten. Visar det sig att avdelningen nödgas börja anlita ifrågavarande tjänsteman för utredningsuppdrag utanför denna ram, bör inrättandet av en ny tjänst för dylika uppdrag övervägas. Frågan kan komma att aktualiseras inom en nära framtid, om man tänker på grundskolans genomförande och en förestående reform av gymnasieskolan.

Näringsavdelningens sammansättning, främst skapandet av en byrå för turistärenden, har i utskottet varit föremål för livlig diskussion. Man har ifrågasatt gagnet av en dylik byrå, och såsom alternativ velat hänföra turistkonsulenten och turistsekreteraren till avdelningens allmänna byrå till dess behovet av och arbetsuppgifterna för en dylik byrå hunnit utredas - någon utredning i frågan är icke i detta skede utförd. Utskottets majoritet har dock beslutat stöda framställningen till denna del. Av förstnämnda uppfattning var ledamöterna Björklund, Salmén, Bengtz och viceordföranden Söderström. En reservation i frågan åtföljer betän-

kandet.

I sitt tidigare nämnda betänkande över den förra lagframställningen i detta ämne föreslog stora utskottet inrättandet av en tjänst såsom fiskeriekonom vid näringsavdelningens fiskeribyrå. Då landskapsstyrelsen i föreliggande lagförslag utelämnat denna förutsätter utskottet, att detta föranletts av noggranna överväganden, och avstår från att ånyo ställa förslag härom.

Vad däremot gäller trafikavdelningen, har utskottet ånyo infört en sjötrafikbyrå. Tillika har de byråerna underställda kontoren föreslagits utelämnade ur lagen. De förekommer icke heller inom andra avdelningar. Den interna arbetsfördelningen inom byråerna bör kunna regleras på annat sätt än genom lagregler.

Detaljmotivering.

1 §. Stora utskottet har i likhet med lagutskottet utelämnat 3 mom. Då stadgandet emellertid icke är avsett såsom en uttömmande definition utan såsom en sammanfattning av olika kategorier innehavare av tjänster och befattningar, som lagen berör, föreslås momentet återinfört i annat sammanhang.

12 §. En omredigering och tillika ett förtydligande har föreslagits.

20-22 §§. Hänvisas till allmänna motiveringen.

23 §. Näringsavdelningen: I framställningen har föreslagits byråchefsbefattningen såsom ordinarie medan de båda övriga vakanserna vid byrån för turistärenden föreslagits såsom extraordinarie. Denna åtskillnad har ej närmare motiverats. Stora utskottet föreslår med hänsyn till arbetsuppgifternas oklarhet att även byråchefsbefattningen blir extraordinarie i detta skede.

Trafikavdelningen: i konsekvens med införandet av sjötrafikbyrå bör trafiksekreterarbefattningen utgå, och en befattning såsom inspektör för sjötrafik på extraordinarie stat införas.

Såsom nytt 3 mom. införes i denna paragraf framställningens 1 § 3 moment.

35 §. För såväl utbildningschefen som skolinspektören har det ansetts tillfyllest med kompetens för lärartjänst med hänsyn till kompetenskraven i övrigt.

Kravet på erfarenhet av finsnickeri för museibyråns extraordinarie byggmästarvakans utöver övriga kompetenskrav har utskottet funnit överflödigt. Erfarenhet i praktiskt hantverk bör i stället givas betydelse då tjänsten besättes.

37 §. Punkt 7 föreslås ändrad i konsekvens med §§ 20-22.

40 §. I samråd med lagberedningen har utskottet föreslagit en omredigering och förtydligande av stadgandet.

42 §. Jämlikt 11 § 2 mom. 1 punkten självstyrelselagen för Åland hänförs angelägenheter som berör yttrandefriheten under rikets lagstiftningsbehörighet. Om man i likhet med lagutskottet anser att frågan gäller ordets frihet, bör det stå klart att lagen om allmänna handlingars offentlighet är tillämplig i landskapet. Stora utskottet, som anser att så är fallet, har ej funnit anledning att i det föreslagna stadgandet lägga in annat än vad som framgår av dess lydelse. En föredragandes uppfattning om hur ett i landskapsstyrelsen anhängigt ärende bör avgöras är klart att hänföra till de under utarbetande varande handlingar, som jämlikt 5 § lagen om allmänna handlingars offentlighet ännu ej är offentliga. Något ytterligare förtydligande av stadgandet synes överflödigt.

47 §. För att lagens ikraftträdande skall ske samtidigt med ikraftträdandet av landskapslagen om folkhälsoarbetet föreslås detta äga rum den 1 juni 1973.

Vad beträffar genom lagens ikraftträdande erforderlig bildning av tjänster vid ämbetsverket till benämningen, bör härvid slutstadgandet i landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse kunna tillämpas. Framställningen stödes sålunda även till denna del.

Med hänvisning till vad ovan framförts får stora utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslaget i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g
om landskapet Ålands centrala ämbetsverk.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1-5 §§.

(Lika som lagutskottets förslag).

6-8 §§.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

9-10 §§.

(Lika som lagutskottets förslag).

11 §.

(Lika som 10 § landskapsstyrelsens framställning).

12 §.

Allmänna byrån och skolbyrån handlägger ärenden angående

- 1) den allmänna planeringen av landskapets utbildningsväsende;
- 2) grundskolor och folkskolor, gymnasium, yrkesskola och fackskolor, medborgarinstitutet och sommaruniversitetet;

- 3) den fria bildningsverksamheten;
- 4) idrotts- och ungdomsverksamheten; samt
- 5) kultur- och utbildningsärenden, som icke hänförts till annan avdelning eller byrå.

Museibyrån handlägger ärenden angående forn- och kulturminnesvården samt muséer.

Biblioteksbyrån handlägger biblioteksärenden.

13-17 §§.

(Lika som 12-16 §§ landskapsstyrelsens framställning).

18 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

19 §.

(Lika som 18 § landskapsstyrelsens framställning).

20 §.

Vid trafikavdelningen finnes

- 1) en allmän byrå;
- 2) en teknisk byrå; samt
- 3) en sjötrafikbyrå.

Trafikavdelningen förestås av överingenjören som tillika är chef för avdelningens allmänna byrå. (Uteslutn.)

21 §.

Allmänna byrån handlägger ärenden angående

- 1) vägunderhåll;
- 2) vägprojektering och övervakning av vägbyggnadsarbeten;
- 3) väg-, bro- och vattenbyggnad;
- 4) hamnanläggningar; samt
- 5) andra allmänna trafikmedel än färjor.

(Uteslutn.)

22 §.

Tekniska byrån handlägger ärenden angående

- 1) landskapets verkstäder samt underhåll av landskapets trafikmedel och arbetsmaskiner; samt

(Uteslutn.)

- 2) upphandling och lagerhållning.

(Uteslutn.)

Tekniska byrån förestås av byråingenjören.

Sjötrafikbyrån handlägger ärenden angående

- 1) landskapets färjor;
- 2) lokala farleder;

3) sjö- och lufttrafik, som landskapet upprätthåller eller subventionerar; samt

4) turlistorna för landskapets färjtrafik.

Sjötrafikbyrån förestås av inspektören för sjötrafik.

23 §.

Vid ämbetsverkets byråer finnes följande tjänstemän och befattningshavare

(1) - 4) avdelningarna lika som i 22 § landskapsstyrelsens framställning.)

5) på näringsavdelningen:

Allmänna byrån

en chef när näringsavdelningen

en kanslist

Jordbruksbyrån

en landskapsagronom

en byggmästare

två byggmästare

en jordbruksinstruktör

en jordbrukskonsulent

en maskinskrivare

en husdjurskonsulent

två trädgårdskonsulenter

Skogsbruksbyrån

en landskapsforstmästare

två forstmästare

en skogsvårdskonsulent

två forsttekniker

en biträdande skogsvårdsinstruktör-plantskole-skötare

en kanslist

en skogvaktare

Fiskeribyran

en fiskeriintendent

en fiskerikonsulent

en fiskevårdsinstruktör

Byrån för turistärenden

en byråchef

en turistsekreterare

en turistkonsulent

Miljövårdsbyrån

en miljövårdsintendent

en jakt- och naturvårdskonsulent

6) på trafikavdelningen:

Allmänna byrån

en överingenjör

en vägkassör

en övervägmästare

ett kanslibiträde

två vägmästare

en maskinskrivare

tre överbyggmästare

tre byggmästare

en yngre byggmästare

en yngre vägmästare

Tekniska byrån

en byråingenjör
 en verkmästare

(utesluten.)
 en lagerföreståndare
 en yngre verkmästare
 en lagerförvaltare

Sjötrafikbyrån

en inspektör för sjötrafik

(2 mom. lika som i 22 § landskapsstyrelsens framställning).

Såvitt ej annorlunda är särskilt stadgat avses med tjänsteman i denna lag innehavare av tjänst eller fast befattning, extraordinarie befattningshavare och tillfällig funktionär.

24 §.

(Lika som 23 § landskapsstyrelsens framställning).

25-27 §§.

Lika som lagutskottets förslag).

28-30 §§.

(Lika som 27-29 §§ landskapsstyrelsens framställning).

31-32 §§.

(Lika som lagutskottets förslag).

33 §.

Finansavdelningen.

Kompetensvillkor är

1) för finanschefen: juriskandidat eller motsvarande tidigare examen eller politiceskandidatexamen eller ekonomiekandidatexamen med lämplig ämneskombination samt förtrogenhet med förvaltningsuppgifter;

2) för landskapskamreraren och byråsekreteraren: diplomekonomexamen eller politiceskandidatexamen med lämplig ämneskombination;

3) för huvudbokföraren: lägre rättsexamen eller diplomekonomexamen;

4) för kassören och bokföraren: examen från handelsinstitut eller motsvarande läroanstalt; samt

5) för biträdande bokförare, biträdande kassör, bokföringsbiträde och kassabiträde: examen från handelsskola eller motsvarande utbildning jämte erfarenhet av ifrågavarande arbetsuppgifter.

34 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

35 §.

Utbildningsavdelningen.

Kompetensvillkor är

1) för utbildningschefen:

a) filosofie- eller politiceskandidatexamen;

b) vitsordet cum laude approbatur i pedagogik eller motsvarande ämnen;

c) kompetens för lärartjänst (uteslutn.); samt

d) förtrogenhet med förvaltningsuppgifter;

2) för skolinspektören:

a) filosofiekandidatexamen;

b) cum laude approbatur i pedagogik eller i pedagogik och didaktik eller tjänsteexamen i pedagogik, vuxenfostran eller folkbildningslära;

c) kompetens för lärartjänst (uteslutn.) samt erfarenhet och god förmåga att handha lärartjänst; samt

d) förtrogenhet med administrativa göromål.

(3) - 8) punkterna lika som landskapsstyrelsens framställning)

9) för byggmästaren: teknikerexamen från byggnadsavdelnings vid teknisk skola studieriktning för husbyggnad (uteslutn.) samt

(10) punkten lika som landskapsstyrelsens framställning).

36 §.

(Lika som lagutskottets förslag).

37 §.

Trafikavdelningen.

Kompetensvillkor är

(1 - 6 punkterna lika som landskapsstyrelsens framställning).

7) för inspektören för sjötrafik: sjökaptens behörighet.

38 §.

Särskilda tjänster.

Kompetensvillkor är

1) för kanslist och ritare-kanslist: handelsinstitutsexamen eller studentexamen och för arbetsuppgifterna nödigbefunnen praktik; samt

2) för kanslibitråde och maskinskrivare: lämplig utbildning och erfarenhet samt för maskinskrivare dessutom en skrivhastighet om 7.500 nettoanslag inom en halv timme.

39 §.

(Lika som 38 § landskapsstyrelsens framställning).

40 §.

Tjänsteman utnämnes av landskapsstyrelsen, sedan tjänsten eller befattningen varit lediganslagen under 30 dagar. Innehavare av extraordinarie befattning och tillfällig funktionär kan dock tillsättas utan ledigansläende.

Lantrådet och tjänstemän beviljas tjänstledighet av landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen äger även bevilja tjänsteman ansökt avsked.

-8-

41-46 §§.

(Lika som 40-45 §§ landskapsstyrelsens framställning).


47 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1973 och genom densamma upphäves landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) till den del den är i kraft.

(2-4 mom. lika som landskapsstyrelsens framställning).

Mariehamn, den 15 januari 1973.

På stora utskottets vägnar:


Börje Hagström
ordförande

./.

Max Carlberg
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Börje Hagström, viceordföranden Peder Söderström, ledamöterna Göran Bengtz, Erik Berg, Bjarne Björklund, Sven Friberg, Olof Salmén, Göte Sundberg, Torvald Söderlund och August Öström samt ersättarna Göran Fagerlund och Knut Mattsson varadera delvis.

Reservation.

Undertecknade ledamöter av stora utskottet kunna icke stöda uppfattningen att man i detta skede bör grunda en speciell turistbyrå vid näringsavdelningen. Vi anse att först bör en utredning om behovet göras och likaså bör förutsättningslösa diskussioner och underhandlingar slutföras om arbetsfördelning mellan samhället och de organisationer och byråer som redan arbetar inom turismen. Vid dessa diskussioner bör samhällets målsättning vara fastslagen och villkor för erhållandet av samhällets stöd meddelas den andra parten.

Mariehamn den 16 januari 1973

Göran Bengts

Olof Salmén

Peder Söderström